

*Н. Є. Бодрова, канд. техн. наук,
Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського "ХАІ"*

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПЛАНУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ ПРИ УПРАВЛІННІ ПРИБУТКОМ І РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ

Управління прибутком і рентабельністю є однією з найважливіших задач фінансового менеджменту банку. Величина отриманого комерційним банком прибутку концентровано відображає результати його активних і пасивних операцій. Прибуток банку є внутрішнім джерелом розвитку банку. Отже, дослідження прибутку, його складових та факторів, що впливають на нього, займає одне з центральних місць у системі управління діяльністю будь-якого банку.

Процес управління банком як регульованою системою включає три основні фази: планування, регулювання й контроль, які утворюють замкнутий управлінський цикл. При плануванні визначають стратегічні напрями роботи й, відповідно, основні планові показники діяльності банку. Таким чином, від якості планування багато в чому залежить успішність проведення останніх двох фаз управління.

Утворення прибутку банку є наслідком впливу багатьох факторів. В процесі аналізу та планування прибутку банку найчастіше розглядають лише структуру доходів і витрат банку, які є чинниками першого порядку щодо його формування та здійснюють безпосередній вплив на його величину. Однак необхідно також враховувати показники діяльності банку, які здійснюють опосередкований вплив на його величину. Дані показники є індикативними, тобто їх змінювання вказує на зміну у величині прибутку банку. Визначення цих показників можливе при проведенні декомпозиційного аналізу. Слід зазначити, що в цілому використання даного аналізу обмежується метою виявлення подібних факторів і визначення сили їхнього впливу на результуючий показник.

При управлінні прибутком і рентабельністю банку найчастіше застосовують факторні моделі, розроблені на основі декомпозиційного аналізу, для розрахунку можливого рівня прибутку або рентабельності при заданих планових показниках діяльності банку, які виявлені в процесі аналізу як впливові на величину прибутку.

Пропонується використовувати декомпозиційний аналіз у поєднанні з імітаційним моделюванням для вирішення протилежної задачі – визначення планових значень індикативних показників, при яких можна досягти запланованого рівня прибутку або рентабельності для банку.

Планування на основі запропонованого методу слід проводити у декілька етапів. На першому етапі необхідно провести імітаційне моделювання всіх факторів впливу у визначеному діапазоні, враховуючи їх значення за попередній період, можливості банку щодо їх змін, а також ступінь впливу, з метою отримання різних значень прибутку або рентабельності для послідуєчого аналізу та виділення прийнятних сценаріїв їх

змін. На другому етапі, оскільки кожен з індикативних факторів є складовим за своєю сутністю, знаходимо планові значення основних показників діяльності банку, які входять до складу цього фактора. На третьому етапі на основі даних щодо планових значень отриманих показників визначаємо загальні планові показники ефективності роботи банку – рентабельності активів (ROA) і капіталу (ROE). Таким чином, отримуємо комплексну систему планових значень.

Використання запропонованого методу планування на основі мультиплікативної моделі аналізу прибутку до оподаткування, яка визначає залежність прибутку від таких показників, як обсяг капіталу банку, рівень ефективності використання активів, мультиплікатор капіталу й рентабельність доходу, показало його високу ефективність. Даний метод також доцільно застосовувати для моделей аналізу чистого процентного доходу й норми прибутку на капітал.